

Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi (Kanada Örneği)

The Comparative Analysis Of Play And Physical Education Curriculum (Canada Sample)

E. Seda KOÇ

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

İlk Kayıt Tarihi: 01.11.2014

Yayına Kabul Tarihi: 03.06.2015

Özet

2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibari ile ilkökul 1-4.sınıflarda okutulmakta olan beden eğitimi dersi 1.sınıflardan başlanarak kademeli olarak kaldırılarak bu dersin yerine “oyun ve fiziksel etkinlikler” dersi getirilmiştir. Bu araştırma ile söz konusu derse ait öğretim programının Kanada’da uygulanmakta olan Fiziksel Etkinlikler Öğretim Programı ile program öğeleri (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme) bakımından benzerlikler ve farklılıklarının belirlenmesi ve programın geliştirilmesine yönelik dönütler elde edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma türü kapsamında yer alan durum çalışması modeline göre yürütülmüştür. Araştırma bulgularına göre programlarda yer alan hedefler içerisinde oldukça fazla sayıda aynı/benzer ifade yer aldığı ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik örnek etkinlikler ile bu etkinliklere ilişkin açıklamalara programlarda ortak olarak yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Kanada öğretim programında Türkiye öğretim programından farklı olarak içeriğin temalar ve konu başlıklarına ayrılmış olduğu, ölçme aracı örneklerinin program hedefleri ile ilişkilendirilerek daha sistematik bir şekilde sunulduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programı, Karşılaştırmalı Eğitim, Oyun ve Fiziksel Etkinlikler, Kanada

Abstract

By 2012-2013 educational year “play and physical activities” course was implemented instead of physical education gradually at 1-4 levels of primary schools. In this study it was aimed to obtain feedbacks to improve the named lesson’s curriculum by identifying the similarities and differences between the curricula of Turkey and Canada in terms of curriculum components (targets, content, teaching-learning processes, measurement-assessment). The study was carried out according to the case study model of qualitative research. Considering the findings of the study it was found out that there were considerable amount of common/similar statements between targets of the curricula and the example activities with the explanations were placed in the curricula commonly. Additionally, it was stated that in the curriculum of Canada, the content was divided into themes and subject heading; the measurement tools were associated with the targets

Keywords: Curriculum, Comparative Education, Play and Physical Education, Canada

1. Giriş

Eğitim programı, Varış (1988) tarafından “bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, millî eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetler” olarak tanımlanmaktadır. Demirel (2005) tarafından yapılmış olan bir diğer tanıma göre ise “öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği” olarak ifade edilmektedir. Bu iki tanımda görüldüğü gibi eğitim programları, formal eğitim süreçleri sonunda ulaşılmak istenen hedeflere ulaşmada birer yol haritası olarak görülmektedir. Öğretim programları ise daha sınırlı bir kapsam çerçevesinde tanımlanmaktadır. Örneğin Demirel’in (2005) yapmış olduğu tanım incelendiğinde, öğretim programını “okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinliklerin kapsandığı yaşantılar düzeneği” şeklinde açıkladığı görülmektedir. Buna göre öğretim programlarının eğitim programlarına göre dar bir kapsama sahip olduğunu ve belirli bir derse yönelik kazanımları dikkate aldığını söylemek doğru olacaktır. Bir öğretim programı 4 farklı öğeden oluşmakla birlikte söz konusu bu öğeler dinamik bir yapı olan programların sürekli etkileşim içerisinde olan aktif elemanlarıdır. Bu elemanlar şu şekilde sıralanabilir.

1.Hedefler / Kazanımlar

Öğretim programlarının hedefler/kazanımlar boyutu “niçin öğretelim” sorusunun cevaplandığı ilk basamaktır. Bu basamakta bireylerin kazanması istenilen özellikler aşamalı olarak sunulmaktadır. Öğretim programlarında yer almasına karar verilen hedefler davranışa dönük olarak birer öğrenme ürünü şeklinde açık, net, anlaşılabilir ve sade bir şekilde ifade edilmelidir.

2. İçerik

Öğretim programının ikinci ögesi olan içerik, “ne öğretelim?” sorusunun yanıtlandığı ikinci bölümdür. Bu bölüm kapsamında, öğretim programı sonunda ulaşılmaması beklenen hedeflere ulaştırılması beklenen konuların düzenlenerek sunulması beklenmektedir. İçerikte yer alması planlanan konu başlıklarının hedeflerle tutarlı olmasının dışında dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli nokta ise, bu bilgilerin anlamlı, güncel, geçerli ve güvenilir özelliklerde olup olmadığıdır.

3. Öğrenme-Öğretme Süreci

Öğrenme-öğretme süreçleri program hedeflerine ulaşmak için belirlenmiş olan içerik kapsamında hangi etkinliklerin yer alacağı belirlendiği 3.boyuttur. Bu aşama süreç içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan tüm etkinlikleri kapsadığı için öğretim programlarının uygulama boyutu olarak da ifade edilebilir.

4. Ölçme ve Değerlendirme

Öğretim programlarının bu son aşamasında “ne kadar öğrettik?” sorusunun yanıtları yer almaktadır. İster süreç ister sonuç odaklı bir ölçme-değerlendirme yaklaşımı belirlenmiş olsun, elde edilecek olan veriler programın düzenlenip geliştirilmesi için önemli ipuçlarıdır. Bu nedenden ötürü, söz konusu aşamada sadece öğrenenlerle ilgili geribildirimler değil öğretim programının geneline yönelik bilgilerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.

Öğretim programlarının canlı birer yapı olduğu düşünüldüğünde, bu programların aynı verimlilikte işleyebilmesi için birtakım düzenlemelere ihtiyaç duyularak geliştirilmesi ve hatta enerjisinin tamamen bittiği düşünüldüğü durumlarda yeni bir programla değiştirilmesi bir zorunluluk haline gelmektedir. Programların geliştirilmesi konusunda dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilmek veya bu alanda çıkabilecek sorunlara gerekli çözümleri sağlamak için ise diğer ülkelerin programlarının araştırılması, incelenmesi ve olası sorunlara karşı çözümlerin saptanması oldukça önem taşımaktadır (Demirel, 2000). Şüphesiz bu şekilde elde edilecek veriler mevcut durumumuzun belirlenmesinden öte farklı bakış açılarının da görülebilmesini sağlayacaktır. Bu nedenle “karşılaştırmalı eğitim” başlığı altında yapılmakta olan çalışmalar ilgili literatüre önemli katkılar sağlamaktadır.

“Karşılaştırmalı eğitim farklı ülkelerdeki eğitim sistemlerinin benzerlikleri ve farklılıklarını tanımlamaya yardım eden, benzer görünen olguları açıklayan ve eğitim uygulamaları hakkında yararlı teklifler getiren bir disiplindir” (Erdoğan, 2006). Karşılaştırmalı eğitim çalışmalarının sonuçları, tek bir veri kaynağının ele alındığı analiz ve değerlendirme çalışmalarının sonuçlarına göre oldukça zengin bir niteliğe sahiptir. Bu nedenden ötürü özellikle eğitim gibi uluslararası bir standartın oluşmaya başladığı alanlarda yapılacak olan bu tür çalışmalar diğer ülkelerle yakın bir çizgide buluşma adına önem taşımaktadır. Söz konusu çalışmalardan yararlanılarak program geliştirme süreçlerine de uluslararası bir nitelik sağlanması ve bu süreçler adına önemli faydalar elde edilmesi mümkün olmaktadır.

Bilindiği gibi ülkemizde program geliştirme çalışmaları Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından yürütülmekte ve başkanlık tarafından ihtiyaç duyuldukları öğretim programları güncellenmekte ya da yenilenmektedir. Buna göre 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibarı ile ilkökul 1-4. sınıflarda okutulmakta olan beden eğitimi dersinin 1. sınıflardan başlanarak kademeli olarak kaldırılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar ile bu dersin yerine “oyun ve fiziki etkinlikler” dersi getirilerek ilgili derse ait bir öğretim programı da hazırlanarak okullarda kullanılmaya başlanmıştır.

Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı incelendiğinde dersin ilkökul 1-4. sınıflarda okuyan öğrencilerin oyun oynama, fiziki etkinliklere katılma ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, kişisel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak tüm eğitim süreçlerini içerdiği görülmektedir. Bu eğitim süreçlerinde öğrencilerin yaş düzeyi, hazırbulunuşlukları, ilgileri, beklentileri, yöresel özellikler gibi etkenlerin dikkate alınması gerekliliğine programda yer verilmektedir. Dersin amacı ise programda “öğrencilerin oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile yaşamları boyunca kullanacakları temel hareketler, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte bunlarla ilişkili yaşam becerilerini geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarınıdır.” şeklinde ifade edilmektedir. Ayrıca bu dersin öğrencilerin hareket yetkinliği, aktif ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarının altyapısının oluşturulması gibi muhtemel faydaları da beraberinde getireceği belirtilmektedir (MEB,2012).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Şüphesiz eğitim süreçlerini teorik ve akademik bilgi birikiminin artırılması olarak görmek özellikle ilkökul dönemi için kaçınılmazı gereken bir bakış açıdır. Öğrencile-

rin bu yaşlar itibari ile içinde buldukları dönemin bir gerekliliği olan bedensel aktivite ve hareket ihtiyaçları okul süreçlerinde dikkate alınması gereken önemli özellikler arasında yer almaktadır. Bu nedenle 6-10 yaş öğrencileri için hazırlanmış olan oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programının öğrencilerin bu ihtiyaçlarına cevap verici yeterlikte ve nitelikte olması dersin okullarda etkin bir şekilde uygulanabilmesi açısından önem taşımaktadır.

İfade edilmiş olan gerekçelerden ötürü söz konusu öğretim programının karşılaştırmalı olarak incelenmesinin program geliştirme süreçleri için katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Kanada'nın sosyo-ekonomik gelişmişliğinin yanısıra eğitim kalitesi ile de dünya genelinde önemli bir yere sahip olmasından ötürü karşılaştırma yapılırken bu ülkede uygulanmakta olan fiziksel etkinlikler programı tercih edilmiştir. Araştırma sonuçları ile öğretim programları arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespit edilmesi, Türkiye'deki oyun ve fiziki etkinlikler öğretim programının üstünlükleri ile geliştirmeye açık olan yönlerinin belirlenmesi, böylece eğitim paydaşlarına önemli dönütler sağlanması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın problemi

Bu araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır.

Türkiye ve Kanada'daki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programları arasındaki benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir;

1. Türkiye ve Kanada'daki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programları arasında hedefler açısından benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
2. Türkiye ve Kanada'daki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programları arasında içerik açısından benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
3. Türkiye ve Kanada'daki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programları arasında öğrenme-öğretme süreçleri açısından benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
4. Türkiye ve Kanada'daki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programları arasında ölçme-değerlendirme etkinlikleri açısından benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

2. Yöntem

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma nitel araştırma türü kapsamında yer alan durum çalışması modeline göre yürütülmüştür. Nitel araştırma, araştırma süreci çalışmanın çeşitli boyutları arasındaki bağlantıların araştırmacı tarafından yönetilmesi ile ortaya çıkan veri ve analizlerin yer aldığı diyalektik bir süreçtir. Bu sürecin temelinde çalışmanın kapsamı ile ilişkili olarak günlük hayatın çeşitli boyutlarının gözlenmesi, betimlenmesi ve analizinde kullanılan yöntemler arasındaki içsel ilişkilerin nitel araştırmacılar tarafından yönetilmesi

yer alır (Miller & Dingwall, 1997). *Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir* (Yin 1984 akt. Yıldırım ve Şimşek 2008). Bu çalışmada iki ülkenin öğretim programı birer olgu olarak düşünülerek program öğelerine göre karşılaştırılarak elde edilen veriler araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur.

2.2 Verilerin Kaynağı

Araştırmada kullanılan verilerin kaynağını Türkiye İlkokul 1-4.sınıflar oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı ile Kanada 1-4.sınıflar fiziki etkinlikler dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Kanada’da eğitim, anayasa bünyesinde eyaletlerin sorumluluğu altında olduğu için Newfoundland eyaletinde uygulanmakta olan fiziki etkinlikler dersi öğretim programı veri kaynağı olarak tercih edilmiştir. Öğretim programlarının isimleri araştırmada sıklıkla ifade edildiği için içeriğin sıkıcı bir hal almaması adına zaman zaman Türkiye öğretim programı için TOFEÖP, Kanada öğretim programı için ise KFEÖP kısaltması kullanılmıştır.

2.3 Veri Toplama ve Analiz Süreci

Bu araştırmada kullanılan veriler “doküman incelemesi” yoluyla elde edilmiştir. Doküman incelemesi içerik çözümlemesi olarak adlandırılan ve örüntüleri nesnel olarak belgelemek amacıyla iletişimin çeşitli formlarını sistemli bir şekilde incelemeyi gerektiren özel bir yaklaşımı içermektedir. Belgelerin seçiminde araştırmacının konusuna yakınlığı ön planda tutulmakta, ancak eğitim alanında ders kitapları, ders taslağı, mektuplar vb. belgeler alınabilmektedir. (Wilsing,2002). Veri toplama ve analiz süreci Yıldırım ve Şimşek (2005) tarafından önerilen 5 basamakta gerçekleştirilmiştir

1. Dokümanlara ulaşma: Bu aşamada Türkiye ve Kanada öğretim programlarıyla ilgili veriler alan yazın taraması ve genel ağ aracılığıyla elde edilmiştir. İki ülkenin resmi eğitim sitelerinin yanısıra diğer eğitim sitelerinden elde edilen veriler derlenerek araştırmada veri kaynağı olarak kullanılmıştır.
2. Orijinalliğin kontrol edilmesi: Genel ağ ortamında eğitim içerikli pek çok farklı site yer aldığından, çeşitli kaynaklardan elde edilen veriler karşılaştırılarak ulaşılan verilerin orijinalliğinden emin olunmuştur.
3. Dokümanların anlaşılması: Elde edilen veriler araştırma problemi ve alt problemlerine göre düzenlenerek araştırma sürecinde gerekli olan veriler Türkçeye çevrilerek analize hazır hale getirilmiştir.
4. Verinin analiz edilmesi: Elde edilen veriler araştırma problemlerine göre karşılaştırmalı olarak detaylı bir şekilde incelenmiştir.
5. Verinin kullanılması: İki ülkenin öğretim programına ait verilerin karşılaştırılması yolu ile belirlenmiş olan benzerlikler ve farklılıklar bulgular halinde sunulmuş, araştırmacı tarafından yorumlanarak birtakım önerilerle birlikte sonuçlandırılmıştır.

3. Bulgular

3.1 Türkiye ve Kanada Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programlarının Hedefler Açısından Karşılaştırılması

Türkiye ve Kanada öğretim programları hedefler/kazanımlar açısından karşılaştırıldığında her iki programda da öncelikli olarak dersin genel hedeflerinin program çıktıları başlığı altında sunulduğu görülmektedir. Söz konusu çıktılar Tablo 1’de karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Tablo.1. Türkiye ve Kanada Öğretim Programlarının Çıktıları

Türkiye	Kanada
1. Temel ve birleştirilmiş hareket becerilerini, basit kurallı oyun ve fiziki etkinliklerde etkili ve özgüvenle kullanır.	1. Aktif yaşam tarzına uygun etkili, yaratıcı ve anlamlı hareket modelleri sergiler.
2. Hareket becerileri ile ilgili kavramları kullanır.	2. Hareketle ilgili olan problemlerin çözümünde eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini kullanır.
3. Oyun ve hareket stratejilerini/taktiklerini kullanır.	3. Bireysel davranışlarının yanısıra sınıf, okul ve topluluk içerisindeki etkinliğe yönelik davranış ve tavırları hakkında karar verir.
4. Sağlıklı olmak ve sağlığını geliştirmek için oyun ve fiziki etkinlik kavramlarını ve ilkelerini açıklar.	4. Okul ve topluluk içerisinde sorumluluk gerektiren davranışlarda bulunur.
5. Sağlıklı olmak ve sağlığını geliştirmek için oyun ve fiziki etkinliklere istekli/düzenli olarak katılır.	5. Bedensel etkinlikler esnasında sosyal, fiziksel ve doğal çevreye karşı bireysel sorumluluklarının bilincinde davranır.
6. Oyun ve fiziki etkinlik dersinde, kültürel birikimimiz ve değerlerimizle ilgili aşağıdaki iki amaca ulaşılır. A) Kültürümüze ve başka kültürlere ait geleneksel oyunları ve dansları tanır, uygular. B) Milli bayramlar/belirli gün ve haftalara ait kutlamalara isteyerek katılır.	6. Bedensel etkinlikler esnasında olumlu öz benlik geliştirme, liderlik, karar alma, iletişim, sorumluluk alma, kendini ifade edebilme vb. gibi kişisel gelişim özelliklerini kullanır.
7. Oyun ve fiziki etkinliklerde kendini tanıma, başa çıkma, bireysel sorumluluk, kendine güven ve zaman yönetimi becerilerini geliştirir.	
8. Oyun ve fiziki etkinliklerde iletişim becerileri, işbirliği, adil oyun, sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir.	
9. Oyun ve fiziki etkinliklerdeki deneyimlerini problem çözme, hedef belirleme, plan yapma vb. süreçlerde kullanır.	

Tablo1 incelendiğinde Türkiye öğretim programında 9, Kanada öğretim programında ise 6 adet çıktıya yer verildiği görülmektedir. Bu çıktılar aracılığıyla kendini tanıma, iletişim, sorumluluk alma, liderlik, sosyal sorumluluk ve doğal çevreye duyarlılık gibi becerilere programlarda ortak bir şekilde yer verilerek öğrencilerin bu becerileri edinmeleri amaçlanmaktadır. Bununla birlikte Kanada öğretim programında yer alan ifadelerin görece daha genel bir biçimde sunulduğu dikkate çekilmektedir. Örneğin KFEÖP’de yer alan 1.çıkıtı ile öğrencilerin birtakım hareketleri sergilemeleri hedeflenmişken, TOFEÖP’de bu çıktıya benzer ifadeler 1,3 ve 5. çıktılarda ayrı ayrı ele alınmıştır. TOFEÖP’nin KFEÖP’den farklı olarak göze çarpan bir diğer özelliği ise 6.madde

ile belirtilmiş olan kültürel özellikler ve milli değerler ile ilgili ifadelerdir. Söz konusu madde ile öğrencilerin gerek kendi kültürlerini gerekse farklı ülkelere ait kültürel özellikleri tanımaları ve derste edinmeleri beklenen oyun ve dansları uygulamalı olarak gösterebilmeleri beklenmektedir.

Öğretim programlarında yer alan hedefler sınıf düzeyinde incelendiğinde Kanada öğretim programında TOFEÖP'den farklı olarak dersin hedeflerinin 12 tema başlığı altında sunulduğu görülmektedir. Söz konusu temalar ile sınıf seviyesine göre hedef sayıları Tablo2'de sunulmaktadır.

Tablo.2 KFEÖP'de yer alan temalar ve sınıf seviyesine göre ilgili temalarda yer alan hedef sayıları

Tema adı	Hedef Sayısı			
	1.sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf
Oyunlar-1 Yer, yön ve vücut farkındalığı	4	4	4	3
Oyunlar-2 Lokomotor beceriler	5	5	5	5
Oyunlar-3 Non Loko-motor beceriler	4	4	4	5
Oyunlar-4 Yönlendirici kas becerileri- Küçük objeleri kullanmak ve bu tarz objeler tasarlamak	5	5	5	—
Oyunlar-5 Yönlendirici kas becerileri- Büyük objeleri kullanmak ve bu tarz objeler tasarlamak	5	5	5	—
Oyunlar-6 Yönlendirici kas becerileri- Araç ve aletleri kullanmak ve bu tarz objeler tasarlamak	5	5	5	—
Oyunlar-7 Yönlendirici kas becerileri- Kullanma ve tasarlamak	—	—	—	5
Oyunlar-8 Yönlendirici kas becerileri- Teçhizatları ilişkilendirmek	3	3	3	4
Ritmik Etkinlikler	3	3	3	4
Jimnastik	3	3	3	3
Spor Dalları	-	-	-	9
Fitness	-	-	-	4
Toplam	37	37	37	42

Tablo 2'de görüldüğü gibi KFEÖP'da 1-4.sınıflar için toplam 153 hedef yer almakla birlikte bu hedefler incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun farklı sınıf seviyeleri için ortak olarak kullanıldığı dikkati çekmektedir. Örneğin;

1. Hareket için gereken yerleri uygun bir şekilde belirler ve kullanır. (Sınıf 1.2.3.4 için ortak)
2. Yön becerilerini kullanır. (Sınıf 1.2.3.4 için ortak)
3. Hareket becerilerini kullanır. (Sınıf 1.2.3 için ortak)
4. Diğer kişilerin hareket alanlarına saygı duyar. (Sınıf 1.2.3.4 için ortak)

Örnekte yer alan hedef ifadelerinde görüldüğü gibi KFEÖP’de farklı sınıf seviyeleri için çoğunlukla ortak hedefler sunulmuş olmakla birlikte sınıf seviyesi arttıkça öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak bazı hedefler dersin hedefleri arasından çıkarılmıştır. Benzer şekilde kimi hedefler ise ilerleyen sınıf seviyeleri itibari ile öğretim programına dahil edilmiştir. Buna göre KFEÖP’de 1-4 sınıflar için toplam olarak 51 farklı hedefe yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır (Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary,2011). TOFEÖP’de öğrenme ürünleri için kazanım ifadesi kullanılmış olup 1.sınıflarda 26, 2.sınıflarda 29, 3.sınıflarda 30 ve 4.sınıflarda ise 23 adet olmak üzere TOFEÖP’de toplamda 108 kazanıma yer verilmiş olduğu görülmektedir (MEB,2012). Bu kazanımlar incelendiğinde Kanada öğretim programında yer alan bakış açısına benzer bir bakış açısı olmakla birlikte birebir aynı kazanım ifadeleri yerine, ortak kazanımların her sınıf seviyesi için aşamalı olarak sıralandığı dikkati çekmektedir. Örneğin;

1. Yer değiştirme hareketlerini yapar. (1.sınıf)
2. Yer değiştirme hareketlerini artan bir doğrulukla yapar. (2.sınıf)
3. Yer değiştirme hareketlerini artan bir çeviklikle yapar. (3.sınıf)
4. Yer değiştirme hareketlerini artan kuvvet, hız ve çeviklikle yapar. (4.sınıf)

Programlarda yer verilen hedefler/kazanımlar aracılığıyla öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar göz önüne alındığında yer değiştirme, dengeleme, bireysel farklılıklara saygı, işbirliği, iletişim, takım çalışması gibi becerilerin etkin olarak kullanılabilmesinin her iki öğretim programında da farklı sınıf seviyelerinde tekrarlanarak yer verildiği dikkati çekmektedir. Örneğin TOFEÖP’de yer alan;

Oyun ve fiziki etkinliklerde işbirliğine dayalı davranışlar gösterir.(2.sınıf)

Oyun ve fiziki etkinliklerde arkadaşlarıyla etkili işbirliği becerileri geliştirir.(3.sınıf)

Küçük grup ve takım oyunlarında arkadaşlarıyla işbirliği yapar. (4.sınıf) kazanımları ile KFEÖP’de yer alan;

Başkalarıyla çalışma ve işbirliği yapma becerilerini gösterir. (1-4.sınıflar)

Takım çalışmasına uygun bir bakış açısı geliştirir. (1-4.sınıflar)

Başkalarıyla çalışırken işbirliğine önem verir. (1-4.sınıflar)

Takım çalışmasının etkililiğine uygun bir bakış açısı geliştirir. (1-4.sınıflar) hedefleri karşılaştırıldığında her iki öğretim programında da işbirliği becerilerinin öğrencilere kazandırılmasının amaçlandığı görülmektedir.

Her iki öğretim programında da öğrencilerin ortak olarak ders süresince gerçekleştirmeleri beklenen etkinliklerin bedenleri üzerindeki etkilerini fark edebilmeleri hedeflenmişken beslenme, hijyen, fiziksel etkinliklere uygun giyinme gibi unsurların bu etkinlikler üzerindeki etkilerine yalnızca TOFEÖP’de yer verildiği dikkati çekmektedir. Fiziksel etkinliklerin gerektirmiş olduğu birtakım ön hazırlıklar dikkate alındığında bu kazanımlara Türkiye öğretim programında yer verilmiş olmasının önemli bir artı olduğu söylenebilir. Öğretim programlarının her ikisinde de öğrencilerin etkinlikler esnasında

kullanmaları beklenen temel hareket becerilerine yer verilmiş olduğu ancak KFEÖP’de bu becerilerin lokomotor, non-lokomotor ve yönlendirici kas becerileri olarak ayrı başlıklar altında sunulması ilgili etkinliklerin bu becerilere göre düzenlendiği, Türkiye öğretim programında ise böyle bir ayrıma yer verilmediği dikkati çekmektedir.

KFEÖP’de yer alan “spor dalları” başlıklı tema incelendiğinde bu temada yer alan hedeflerin bütünüyle TOFEÖP’deki kazanımlardan farklı olduğu dikkati çekmektedir (Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary,2011). Söz konusu hedef ifadeleri incelendiğinde bu tema sonunda öğrencilerin futbol, hokey, beysbol, basketbol, voleybol, badminton gibi farklı spor dallarına ait temel becerileri sergileyebilmeleri amaçlanmaktadır. Kanada öğretim programına ait diğer iki tema olan jimnastik ve fitness temalarında yer alan hedefler incelendiğinde jimnastik teması ile öğrencilerin temel jimnastik becerilerden bazılarını kazanabilmelerinin; fitness teması ile ise öğrencilerin birtakım aerobik becerileri kazanmalarının yanısıra sporun sağlıklı yaşam üzerindeki etkilerinin öğrencilerce fark edilebilmesinin amaçlandığı dikkati çekmektedir. Buna göre öğrencilerin edinmesi beklenen becerilerin Türkiye öğretim programından farklı olmakla birlikte oyun ve fiziki etkinliklerin dersi ile sağlıklı yaşam bilincinin kazandırılmasının istendiği TOFEÖP’nin bu yönden Kanada öğretim programıyla benzeştiği söylenebilir.

3.2 Türkiye ve Kanada Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programlarının İçerik Açısından Karşılaştırılması

Türkiye ve Kanada öğretim programları içerik olarak incelendiğinde TOFEÖP’de içeriğin “sarmal yaklaşım” dikkate alınarak düzenlendiği görülmektedir (MEB,2012). Buna göre içerik hedeflerle ilişkili olarak kapsam açısından genişletilmiş ve öğrenme konularının yeri ve zamanı geldikçe ardışık eğitim durumlarında tekrar tekrar öğrenilmesi esas alınmıştır (Demirel,2005). KFEÖP’de ise içerik düzenlenmesinde sarmal yaklaşım ile birlikte “doğrusal yaklaşım”dan da yararlandığı görülmektedir. Örneğin “oyunlar 7” ve “spor dalları” adlı temalarda önkoşul olan konuların önceki yıllarda sunulduğu, 4.sınıf seviyesine gelindiğinde ise içeriğe farklı başlıkların dahil edildiği görülmektedir. Diğer temalarda ise Türkiye öğretim programında olduğu gibi süreklilik gerektiren konular derinleşerek sunulmaktadır (Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary,2011).

KFEÖP’de içerik önceki sayfalarda yer alan Tablo 1’de açıklandığı gibi 1-4.sınıflar arasında 12 temaya bölünerek sunulmuştur. Bu temalar her bir öğretim seviyesi için “oyunlar, ritmik etkinlikler ve jimnastik” olmak üzere 3 temel öğrenme alanında oluşmaktadır. Söz konusu temalar incelendiğinde temaların dışında alt başlık ya da konu başlıklarına programda yer verilmediği görülmektedir. TOFEÖP’de ise içeriğin gerek temalar gerekse konu başlıklarına ayrılmadığı, oldukça genel bir sunum izlendiği dikkati çekmektedir. Öğretim programları aracılığıyla öğrencilere kazandırılması beklenen beceriler incelendiğinde, TOFEÖP’de yer alan becerilerin üç başlık altında sunulduğu görülmektedir. Bu başlıklar ve ilgili beceriler şu şekilde listelenebilir;

1. Kişisel Beceriler

- 1.1 Kendini tanıma, farkında olma
- 1.2 Uyum, yönetim ve başa çıkma
- 1.3 Bireysel Sorumluluk
- 1.4 Kendine Güven
- 1.5 Zaman Yönetimi
- 1.6 Eğlenme

2. Düşünme Becerileri

- 1.1 Gözlem
- 1.2 Hedef Belirleme
- 1.3 Planlama
- 1.4 Uygulama
- 1.5 Bilgi İşleme
- 1.6 Değerlendirme ve Yansıtma

3. Sosyal Beceriler

- 1.1 İletişim Becerileri
- 1.2 İşbirliği
- 1.3 Adil Oyun
- 1.4 Sosyal Sorumluluk
- 1.5 Liderlik
- 1.6 Farklılıklara, başkalarına ve çevreye saygı (MEB,2012).

Görüldüğü gibi TOFEÖP’de toplam 18 becerinin öğrencilere kazandırılması beklenmektedir. Bu beceriler incelendiğinde öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerinin yanısıra bilişsel gelişimlerinin de dikkate alınmış olduğu görülmektedir. KFEÖP’de yer alan beceriler ile ait olduğu tema başlıkları ise Tablo3’de yer almaktadır.

Tablo.3 KFEÖP’de yer alan temalar ve ilgili temalarda yer alan beceriler

Tema Adı	İlgili Beceriler
Oyunlar-1 Yer, yön ve vücut farkındalığı	Problem Çözme, Yaratıcı Düşünme, Dinleme, Yardımlaşma
Oyunlar-2 Lokomotor beceriler	Belirli hızda etkili olarak yürüme ve koşma, tek ayak ve iki ayak zıplama
Oyunlar-3 Non Loko-motor beceriler	Eğilme, bükülme, dönme, sallanma
Oyunlar-4 Yönlendirici kas becerileri- Küçük objeleri kullanmak ve bu tarz objeler tasarlamak	Küçük nesnelere kullanma, taşıma, vurma
Oyunlar-5 Yönlendirici kas becerileri- Büyük objeleri kullanmak ve bu tarz objeler tasarlamak	Büyük nesnelere kullanma, taşıma, vurma

Tema Adı	İlgili Beceriler
Oyunlar-6 Yönlendirici kas becerileri- Araç ve aletleri kullanmak ve bu tarz objeler tasarlamak	Nesneleri kullanma, taşıma, vurma
Oyunlar-7 Yönlendirici kas becerileri- Kullanmak ve tasarlamak	Nesneleri atma ve tutma
Oyunlar-8 Yönlendirici kas becerileri- Teçhizatları ilişkilendirme	Çevirme, atlama, sallama, şişirme, yön verme
Ritmik Etkinlikler	Müzikle yürüme, koşma, hareket etme, atlama, ilerleme; müziğe ayak uydurma ve müzikle hareket etme
Jimnastik	Meyil üzerinde yardımlaşarak dengede durma ve öne doğru yuvarlanma, belirli yükseklikte dengede durma, farklı hızlarda ve şekillerde takla atma, koşmak ve aniden durmak, belirli yüksekliğe zıplama
Spor Dalları	Koşma, geçme, zıplama, atlama gibi temel spor ve oyun becerileri
Fitness	Aerobik beceriler

Tablo 3 incelendiğinde KFEÖP’de toplam 47 adet beceriye yer verilmiş olduğu görülmektedir. Programda bu becerilere tema başlıklarının altında ilgili etkinliklere ait açıklamalarda yer verilmektedir. İlk temada yer alan beceriler dışında Kanada öğretim programında yer alan becerilerin öğrencilerin fiziksel gelişimlerine yönelik olduğu dikkati çekmektedir.

3.3 Türkiye ve Kanada Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programlarının Öğrenme-Öğretme Süreçleri Açısından Karşılaştırılması

TOFEÖP’de yer alan öğrenme-öğretme süreçleri incelendiğinde dersin işleniş ile ilgili bilgilerin “programın uygulanmasına ilişkin açıklamalar” başlığı altında genel olarak sunulduğu, bu açıklamalar doğrultusunda süreç içerisinde gerçekleştirilmesi beklenen etkinlik önerilerine ise ilgili kazanımlarla birlikte “ekler” başlığında yer verildiği görülmektedir. Sürece ilişkin genel bilgiler incelendiğinde öğretim programının uygulanmasında “fiziksel etkinlik kartlarından” yararlanılmış olmasının en temel özellik olduğu söylenebilir. Öğretmen kartları ile çeşitli etkinlikleri içeren diğer kartlardan oluşan bu dokümanlar incelendiğinde öğretmen kartlarının etkinlik kartlarının uygulanmasına ilişkin yönergeleri içeren kılavuzlar şeklinde tasarlanmış olduğu görülmektedir. Oyun ve fiziki etkinlik dersinde, öğretmene yol göstermesi amacıyla fiziksel etkinlik kartlarına ek olarak “Oyun Oynuyorum Derleme Kitapçığı” da hazırlanmıştır. Bu kitapçıkta, her sınıf düzeyindeki kazanım ve öğrenci yaş ve gelişim özelliklerine uygun olarak yöresel, geleneksel ve yaratıcı oyun örnekleri (derleme) sunulmuştur (MEB, 2012).

TOFEÖP’de ekler bölümünde yer alan etkinlik önerileri incelendiğinde ilgili kazanıma ulaşılabilmesi için hangi kartın kullanılması gerektiği ve yine kazanıma ulaşmada yardımcı olacağı düşünülen oyun isimlerinin birlikte verilmiş olduğu görülmektedir. Bu oyunlarla ilgili iki kazanımda ise fiziksel engeli bulunan öğrencilerin de sürece dahil olabilmeleri amacıyla paralimpik oyun örnekleri de sürece dahil edilmiştir. Etkinliklere ilişkin açıklamalarda ise kazanımlara ulaşılabilmesi için hangi kritik noktalara dikkat edilmesi gerektiği vb. gibi öğretmenlerin dersin işleniş esnasında dikkat etmeleri gere-

kenlere detaylı olarak yer verilmiştir. TOFEÖP’de yer verilmiş olan bu bilgilerin dışında derste kullanılabilecek özgün ve çeşitli materyal örnekleri, süreç içerisinde kullanılabilecek çeşitli yöntem ve teknikler, programın uygulanışı sırasında yararlanılabilecek örnek ders planları vb. gibi süreç ile ilgili herhangi bir açıklayıcı bilgiye yer verilmediği ve bu açıdan programda birtakım eksikliklerin bulunduğu dikkati çekmektedir.

KFEÖP’de öğrenme-öğretme sürecine ilişkin veriler incelendiğinde TOFEÖP’ye benzer sunuma rastlanmaktadır. Programda “öğrenme ortamları” başlığı altında sunulmuş olan genel bilgilerin yanısıra tema başlıklarında yer alan ilgili hedeflerle birlikte verilen açıklamalar yer almaktadır. TOFEÖP’de ekler bölümünde yer alan açıklamalar başlığı altında sunulmuş olan öğrencilerin gelişim özellikleri ve öğretmenlerce dikkat edilmesi gereken hususlara ise Kanada öğretim programında aynı başlık altında daha kapsamlı olarak yer verildiği görülmektedir. Bu başlık altında ayrıca öğretim programının geliştirilmesinde temele alınmış modelin yanısıra öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarının karşılanması için yapılması gerekenlere yer verilmektedir. Buna göre KFEÖP’nin öğrencilerin bireysel gelişimlerinin ve sosyal etkileşimlerinin bir bütün olarak desteklediği “Bireysel Anlamlılık Modeline” göre oluşturulduğu ifade edilmektedir. Öğretim sürecinde her bir öğrencinin eğitim ihtiyacının karşılanması gerektiğinin yapıldığı programda dezavantajlı öğrenciler için yapılması gerekenlere de yer verilmektedir. Programın disiplinler arası bir yaklaşımla uygulanabilmesi için yapılması gerekenlere ise “programın diğer alanlarla ilişkisi” başlığı altında yer verilmektedir. Süreç içerisinde kullanılması beklenen tekniklerin yönlendirici rehberlik, problem çözme ve bireyselleştirilmiş öğretime yönelik olması gerektiği ise “öğretim yaklaşımları” başlığı altında sunulmaktadır (Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary,2011).

KFEÖP’de tema başlıklarında yer alan bilgiler incelendiğinde burada TOFEÖP’de yer alan ortak noktaların yanısıra uygulamaya ilişkin farklı ve kapsamlı verilerinde ilgili hedeflerle birlikte sunulduğu dikkati çekmektedir. Buna göre süreç içerisinde yararlanılabilecek örnek öğrenme-öğretme etkinliklerine yer verilmiş olmasının Kanada öğretim programına ilişkin olarak belirlenmiş farklılıklar içerisinde yer almaktadır. Programda sürece ilişkin olan açıklamaların öğretmenlerce yetersiz bulunması durumunda başvurulabilecek kaynaklara da ayrıca referanslar başlığı altında yer verilmektedir. Türkiye öğretim programında olduğu gibi dersin uygulanışı ile ilgili açıklamalar benzer şekilde Kanada öğretim programında da yer almakla birlikte bu açıklamaların TOFEÖP’ye göre daha kapsamlı ve açıklayıcı şekilde ele alınmış olduğu görülmektedir (Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary,2011).

3.4 Türkiye ve Kanada Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretim Programlarının Ölçme-Değerlendirme Etkinlikleri Açısından Karşılaştırılması

TOFEÖP’de yer alan ölçme değerlendirme etkinlikleri öğrenme-öğretme süreçlerinde olduğu gibi “ölçme ve değerlendirme” başlığı altında verilen genel bilgilerin yanısıra ekler bölümünde ölçme aracı örnekleri ile birlikte sunulmaktadır. Ölçme ve değerlendirme başlığı incelendiğinde bu başlık altında genel olarak öğretim sürecinin tamamını içeren, sürekli, çok yönlü ve öğrenci-öğretmen-veli işbirliğini sağlayacak etkinliklere yer verilmesi gerektiğinin önemi üzerinde durulmaktadır (MEB,2012). Ayrıca dersin yapısı itibari ile öğrencilerin başta fiziksel gelişimleri olmak üzere farklı gelişim

alanlarında ulaşacakları seviyenin belirlenebilmesi amacıyla öğretim süreçlerinin başında, sonunda ve süreç içerisinde ölçme-değerlendirme etkinliklerinden yararlanılması gerektiği ifade edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda kullanılması önerilen gözlem formlarının hazırlanmasında fiziksel etkinlik kartlarının “öğrenme anahtarı” bölümleri ile kartlarda bulunan “değerlendirme ve iyileştirme” bölümlerinin öğretmenler için yol gösterici olacağı belirtilmiştir. Öğretmenlerin ayrıca ekler bölümünde yer alan ölçme-değerlendirme örneklerinden de yararlanmaları önerilmektedir. Öğretim programında sunulmuş olan ölçme-değerlendirme etkinliklerinde ise farklı becerilere yönelik gözlem formları çoğunlukta olmak üzere resim yapma, çoktan seçmeli testler, öz-değerlendirme ve akran değerlendirme formu, eşleştirme, açık uçlu sorular, dereceli puanlama anahtarı gibi örnek ölçme araçlarına yer verilmektedir. Ölçme araçlarının kazanımlara göre ayrıldığı ancak sınıf seviyesine göre ayrılarak sunulduğu dikkati çekmektedir. Buna göre 1-4.sınıflar için sırası ile 11,8,5 ve 7 adet olmak üzere öğretmenler için 31 örnek ölçme-değerlendirme aracına yer verilmiştir.

Kanada öğretim programında ölçme-değerlendirme süreçlerine ilişkin verilere “öğrenme ortamları” başlığı olarak sunulan “ölçme ve değerlendirme” alt başlığı olarak ve ayrıca öğrenme temaları içerisinde yer verilmiş olduğu görülmektedir. “Ölçme ve değerlendirme” alt başlığı incelendiğinde yapılacak olan ölçme etkinliklerinin öğrencilerin mevcut durumlarının analizi ile gelişimlerini belirleme ve motivasyonlarını sağlamanın yanısıra programın gelişimi için de önem taşıdığı altı çizilerek birey odaklı ve ölçüt odaklı ölçme araçlarının eşgüdümlü olarak kullanılmasının önemi belirtilmektedir. Buna göre dikkat odaklı gözlem etkinlikleri, öğrencilerce tutulacak öğrenme günlükleri, bireysel ve grup olarak yapılabilecek projeler, öz-değerlendirme formları, öğretmen-öğrenci görüşmeleri, akran değerlendirme formları ile portfolyo çalışmalarından yararlanılabileceği ifade edilmektedir. Temalar içerisinde sunulan ölçme-değerlendirme verileri incelendiğinde ise “Öğrenci Değerlendirmesi” başlığı altında öğretmenlere ilgili kazanımlarla ilişkili birden fazla değerlendirme önerisinin sunulduğu dikkati çekmektedir. Bu bölüm “Öğretmen Gözlemi”, “Öğrenci Performansı”, “Bireysel Değerlendirme” ve “Akran Değerlendirme” olmak üzere 4 alt başlığa ayrılarak standardize edilmiştir. Her bir bölümde öğretmenlerin bu 4 farklı ölçme-değerlendirme etkinliği kapsamında yapması ve dikkat etmesi gerekenler açıklanarak örneklendirilmektedir (Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary,2011).

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

2012-2013 eğitim öğretim yılı itibari ile Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından, ilkokullarda okutulan beden eğitimi dersinin yerine kademeli olarak oyun ve fiziki etkinlikler dersine geçilmesine karar verilmiştir. Bu çalışma ile derse ait programın Kanada’da kullanılmakta olan program ile karşılaştırmalı olarak incelenerek öğretim programlarının benzerlik ve farklılıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma bulguları hedefler yönünden ele alındığında her iki ülkeye ait öğretim programında da öncelikli olarak dersin genel hedeflerine yer verilmiş olduğu ve bu hedeflerde ortak olarak öğrencilerin ders aracılığıyla kendini tanıma, iletişim, sorumluluk alma, liderlik, sosyal sorumluluk ve doğal çevreye duyarlık gibi becerileri edinebilmelerinin amaçlanmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim programlarında yer alan hedefler sınıf bazında incelendiğinde ise KFEÖP’de 1-3.sınıflarda öğrencilerin benzer gelişim özelliklerine

sahip olduğu düşünülerek çoğunlukla ortak hedeflere yer verilmiş olduğu belirlenmiştir. TOFEÖP’de ise öğrencilerin gelişimlerinde gözlemlenmesi beklenen farklılıklar her sınıf seviyesinde ayrı ayrı ele alınarak bu farklılıklar sınıf seviyelerinde yer alan hedef ifadelerine yansıtılmıştır. Buna göre her iki öğretim programının hedef kitlesi düşünüldüğünde Türkiye öğretim programında olduğu gibi hedeflerin her sınıf seviyesi için daha detaylı ele alınarak, gelişim alanlarında görülmesi beklenen farklılıkların nüanslar olarak dahi hedef ifadelerine eklenmiş olmasının gerek program geliştirme gerekse gelişim psikolojisi açısından daha uygun olduğu düşünülmektedir. Bu şekilde hazırlanarak sunulmuş olan ifadeler hiç şüphesiz öğrencilerin gelişimlerinin gözlemlenebilmesi ve gelişim ödevlerinin takibi için daha yol gösterici olacaktır. Programda yer alan hedeflerin bu şekilde sunulması ayrıca dersin amaçları içerisinde de ifade edilmiş olan öğrencilerin fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel vb. özelliklerini geliştirme amacına ulaşıp ulaşılamadığının kontrolü açısından da önem taşımaktadır.

Programlarda yer alan hedefler karşıladıkları davranışlar açısından incelendiğinde her iki programda da ortak birtakım becerilere ve oldukça benzer hedef ifadelerine yer verilmiş olduğu görülmüştür. Bunun yanında KFEÖP’de futbol, hokey, beysbol, basketbol, voleybol, badminton gibi farklı spor dalları ile jimnastik, fitness gibi alanlara yönelik becerilerin program hedefleri aracılığıyla öğrencilere kazandırılmak istenmiş olması programlar arasında dikkati çeken farklılıklar olarak belirlenmiştir. TOFEÖP incelendiğinde dersin genel amacının öğrencilerin temel hareket becerilerini elde ederek hareket yetkinliği ile oyun ve fiziki etkinliklere düzenli katılım alışkanlığı kazanmalarını sağlamak olarak ifade edilmiş olduğu görülmektedir. Buna göre programda yer alan hedeflerin Kanada öğretim programında olduğu gibi öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun becerileri elde etmelerine ve bu becerilerin sürekli hale getirebilecekleri için çeşitli spor dallarının kendilerine sunulması dersin amacının gerçekleşmesi açısından önem taşımaktadır. Baltacı’nın (2008) çocuk ve gençlerin gelişimlerinin en hızlı olduğu zamanlarda (kızlarda 9-15 yaş, erkeklerde 11-17 yaş) tek bir spor dalına konsantre olmayacakları için farklı spor dalları için uyararak zevk alarak ve korkmadan spor yapmalarının sağlanması gerektiği yönündeki benzer görüşleri öğretim programları ile ilgili bu düşünceyi desteklemektedir.

Çalışmada TOFEÖP’de içeriğin “sarmal yaklaşım” dikkate alınarak düzenlendiği, KFEÖP’de ise bu yaklaşımın dışında “doğrusal yaklaşımın” da dikkate alınmış olduğu belirlenmiştir. KFEÖP’de içerik “oyunlar, ritmik etkinlikler ve jimnastik” olmak üzere 3 öğrenme alanından oluşan 12 tema başlığı altında sunulurken, programda yer verilmiş olan beceriler de bu başlıklar altında sunulmuştur. TOFEÖP’de ise içerik temalara ya da konu başlıklarına ayrılmamış, öğrencilere kazandırılması beklenen beceriler ise kişisel beceriler, sosyal beceriler ve düşünme becerileri şeklinde sınıflandırılarak ayrı bir başlık altında verilmiştir. Programlarda yer alan bu beceriler göz önüne alındığında Kanada öğretim programının öğrencilerin motor becerileri üzerinde yoğunlaştığı dikkati çekmektedir. Türkiye öğretim programında bu becerilere yer verilmemiş olması bir eksiklik olarak görülmele birlikte programda sunulmuş olan becerilere dördüncü bir başlık eklenerek fiziksel, motor beceriler ya da kas becerileri adı altında programda yer verilmiş olan hedeflerle verilmek istenen becerilerin içeriğe dahil edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yenil, Çamlıyer ve Saracaloğlu’nun (1999) çalışmalarında “İlköğretim kurumlarında uygulanacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri bilhassa, çocukların

motor beceri ve yeteneklerini geliştirmek, olumlu davranışlar kazanmalarını sağlamak, sporu alışkanlık halinde sürdürmelerini ve sağlıklı olabilmelerini temin etmek yönünden önemlidir” şeklinde ifade etmiş oldukları görüşleri de bu düşünceyi destekler niteliktedir. Ayrıca içerik düzenlemesinde Kanada öğretim programında olduğu gibi farklı yaklaşımlardan ve tema/konu başlıklarından yararlanılmasının içeriğin zenginleştirilebilmesi ve daha sistematik hale getirilmesi adına TOFEÖP’ye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretim programları öğrenme-öğretme süreçleri açısından karşılaştırıldığında, TOFEÖP’de “programın uygulanmasına ilişkin açıklamalar” başlığı altında sunulan genel bilgilerin dışında, “ekler” başlığı altında ilgili kazanımlarla birlikte etkinlik önerilerine yer verilmiş olduğu gözlenmektedir. Kanada öğretim programında ise daha kapsamlı bir sunumla dezavantajlı öğrenci grupları için yapılması gerekenler, diğer derslerle ilişkilendirme boyutunda yapılabilecekler, etkinlik örnekleri ve öğretim yaklaşımlarının yanısıra öğretmenlerin faydalanabilecekleri düşünülen farklı kaynaklara da yer verilmektedir. Uygulanabilir ve esnek olabilme özelliklerinin yanısıra iyi bir programda olması gereken özelliklerin başında uygulayıcılara yardımcı olma gibi nitelikleri göz önüne alındığında Türkiye öğretim programında sunulmuş olan öğrenme-öğretme yaşantılarının da etkinlik örnekleri şeklinde verilmiş olan eksik bir sunum yerine benzer şekilde kapsam olarak genişletilerek programın uygulayıcıları olan öğretmenler için daha işlevsel bir niteliğe ulaştırılmasının uygulamadaki verimliliği arttıracığı düşünülmektedir.

Türkiye ve Kanada öğretim programları, program öğelerinden sonucusu olan ölçme-değerlendirme etkinlikleri açısından karşılaştırıldığında TOFEÖP’de “ölçme ve değerlendirme” başlığı altında verilen genel bilgilerin yanısıra ekler bölümünde ölçme aracı örneklerine yer verilmiştir. Bu örnekler kazanımlarla ilişkilendirilmeyerek sınıf seviyelerine göre ayrılmamış ancak büyük bir çoğunluğu programda yer alan becerilerle isimlendirilmiştir. KFEÖP’de ise “öğrenme ortamları” başlığı altında verilmiş olan genel bilgilerin “öğrenci değerlendirmesi” başlığı altında detaylandırıldığı görülmektedir.

Öğretim programları ile ilgili olarak belirlenmiş olan bu farklılıklar göz önüne alındığında Kanada öğretim programının ölçme-değerlendirme etkinlikleri açısından görece daha işlevsel bir sunuma sahip olduğunu söylemek doğru olacaktır. TOFEÖP’de yer alan ölçme aracı örneklerinin programda yer alan kazanımlarla ilişkilendirilmemiş olması ise öğretim programına ilişkin olarak belirlenmiş olan başlıca eksiklikler arasında görülmektedir. Bilindiği gibi, ölçme-değerlendirme etkinlikleri öğretim programlarının olmazsa olmazları ve tamamlayıcı unsurları arasında yer almaktadır. Ölçme-değerlendirme, başarının artması için şarttır. Ancak ölçme ve değerlendirme çalışmalarının da doğru yapılması gerekmektedir (Karakuş 2000). Doğru bir ölçme-değerlendirme için gerek programda sunulan ölçme araçlarına gerekse öğretmenlere ilişkin birtakım nitelikler belirleyici olmaktadır. Buna göre öncelikli olarak sunulan örnek ölçme araçlarının programda yer verilmiş olan kazanımları ölçer nitelikte olması gerekmektedir. Ancak bu şekilde geçerli ve doğru bir ölçme-değerlendirme yapılabilmeyecektir. Doğru bir ölçme-değerlendirme için ayrıca programlarda sunulan örneklerin öğretmenlerce anlaşılabilir nitelikte olması gerekmektedir. İfade edilmiş olan gerekçelerden ötürü TOFEÖP’de yer verilmiş olan ölçme-değerlendirme örneklerinin kazanımlarla ilişkilendirilmesinin

yanısıra verilen örneklerin kullanımı ile ilgili olarak yapılacak açıklayıcı bilgilendirmelerin programın ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin belirlenen eksikliklerin giderilmesine fayda sağlayacağı öngörülmektedir. Çalışmada elde edilmiş olan bu sonuçlar haricinde farklı ülkelere ait programlarla yapılabilecek karşılaştırılma çalışmaları ile program paydaşları ve kullanıcılarından görüş alınmasına yönelik olarak yapılabilecek çalışmalar aracılığıyla TOFEÖP’de yer alan eksikliklerin belirlenmesi ve program verimliliğinin artırılması için önemli veriler elde edileceği düşünülmektedir.

5. Kaynakça

- Balcı, E. (2000). Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine Yönelik Bir Ölçeğin Geliştirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Dergisi,18, 42-50.
- Baltacı, G. (2008). Çocuk ve Spor, Ankara: Klasmat Matbaacılık.
- Bilir,P. (2008).Yeni Beden Eğitimi Öğretim Programı ve Köy Enstitülerinde Beden Eğitimi Derslerinin Yapılandırma Öğretim Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,4(3) 145-150.
- Demirel, Ö. (2000). Karşılaştırmalı eğitim. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2005). Kuramdan uygulamaya geçitinde program geliştirme. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2006). Çağdaş Eğitim Sistemleri. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ertürk, S. (1982). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Yelkenitepe yayıncılık.
- Physical Education Curriculum Guide: Primary/Elementary.(2011). <<http://www.ed.gov.nl.ca/edu/k12/curriculum/guides/physed/index.html#primary/>> (Erişim tarihi: 2014,Haziran,06)
- Karakuş, İdris (2000). Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi (Öğretmen El Kitabı), Ankara: Sistem Ofset Yayınları.
- MEB. (2005). İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu (1–5. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB: (2012). Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar). Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Miller, G. ve Dingwall, R. (1997). Con-text and method in qualitative research. USA: Sage Publications, Inc.
- Sönmez, V. (2005). Program Geliştirme El Kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, M. (2006). Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O., Kılıcıgil, E. (2006). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,4(4), 139-147.
- Wilsing, A. N. (2002). Odtü’de Öğretim Elemanlarının Öğretimde Planlama, Etkili Öğretim ve Değerlendirme Alanlarında Eğitime Yönelik Programın Etkilliliği. (The Efficiency of the Program on Training of Instructors at Metu on Instructional Planning, Effective Teaching and Assessment). Master of Degree Thesis, University of Orta Doğu Teknik.
- Varış, F. (1988). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: A.Ü.Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Vviles , J. Jose ph B. (1979) Curriculum Development. A Guide to Practice. Columbus, Ohio: Charles A . Merrill P ublishing Company.
- Yenal,T., Çamlıyer,H., Saracaloğlu,A. (1999). İlköğretim İkinci Devre Çocuklarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Motor Beceri ve Yetenekler Üzerine Etkisi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,4(3), 15-16.

- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz,G. Gündüz,N. (2008). Ankara Merkez İlköğretim Okullarında Görevli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerinin Uygulanışına İlişkin Görüşleri, SPOR-METRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(3), 103-111.

Extended Abstract

Purpose of the Study

It is important to implement "play and physical activities" course at the schools considering students' developmental and personal features. For this reason, the curriculum of the named lesson needed to have the qualifications to satisfy the students' these requirements. In this study it was aimed to obtain important feedbacks for the education stakeholders about the furious and weak items of the lesson's curriculum by analyzing comparatively.

Method

The study was carried out according to the case study model of qualitative research. Basically, a case study is an in depth study of a particular situation. It is a method used to narrow down a very broad field of research into one easily researchable topic. The data used in the study was collected by "document analysis" method.

Findings

In accordance with the findings of the study it was found out the general outcomes of the lesson were presented and the development qualities were taken into consideration at the presentation of the targets in classroom level terms commonly. It was regarded that the content of the Turkey's curriculum was made out according to the "helical approach"; however in the Canadian curriculum "linear approach" was used beside this approach. In the Canada Curriculum of Physical Education (CCPE) the content was divided into 12 themes and 3 learning area named as "plays, rhythmic activities and gymnastic"; additionally the attainments featured in the curriculum were presented under these titles. While the content of Turkey Curriculum of Play and Physical Education (TCPPE) was considered, it was seen that there was no differentiation of the subject titles like CCPE and the attainments were presented under the titles of personal, social and thinking attainments. It was shown that the CCPE had more detailed and systematic constitution comparatively the TCPPE in terms of teaching-learning processes. When the last curriculum component measurement-assessment activities were taken into account it was seen that the CCPE the targets were associated with the sample measurement tools however it wasn't same in the TCCPE. In the TCCPE most of the sample measurement tools were a denominated with the attainments of the curriculum instead of the targets.

Discussion and Results

Considering the results of the study it is thought that similarly CCPE, the targets and attainments related to different sports may be included in TCPPE and in this way students may have chance to gain the attainments appropriate with their development qualities. When the approach of the TCPPE and the presentation of its content considered, it is expected that the drawing benefit different curriculum approaches and including attainments like physical, motor and muscle skills under the title of fitting themes may improve the content. It is also predicted that the teaching-learning processes of the TCPPE may be improved by extending and elaborating the samples given for the teachers. According to the identified absence of the measurement-assessment samples in the TCPPE, given samples may be revised and given with the associated targets and annotations about them.